

IL-KUMMISSJONI EWROPEA

Brussell, 16.7.2012
SWD(2012) 193 final

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

SOMMARJU EŻEKUTTIV TAL-VALUTAZZJONI TAL-IMPATT

Li jakkumpanja d-dokument

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

dwar l-assocjazzjoni ta' pajjiżi u territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea

{COM(2012) 362 final}
{SWD(2012) 194 final}

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

SOMMARJU EŻEKUTTIV TAL-VALUTAZZJONI TAL-IMPATT

Li jakkumpanja d-dokument

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

dwar l-assoċjazzjoni ta' pajjiżi u territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea

1. DEFINIZZJONI TAL-PROBLEMA

Parti Erbgħa tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) tassoċja l-Pajjiżi u t-Territorji Extra-Ewropej (PTEE) mal-Unjoni Ewropea (UE). L-Artikolu 198 tat-TFUE jistipula li l-iskop tal-assoċjazzjoni UE-PTEE huwa li jippromwovi l-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEE u biex joħloq relazzjonijiet ekonomiċi mill-qrib bejniethom u l-UE bħala entità sħiħa. Huwa wkoll enfasizzat li l-assoċjazzjoni għandha sservi primarjament sabiex tiffavorixxi l-interessi u l-prospersità tal-abitanti tal-PTEE, biex sabiex twassalhom għall-iżvilupp ekonomiku, soċjali u kulturali li jaspiraw għalih.

Mill-1958, ir-regoli dettaljati u l-proċedura għal din l-assoċjazzjoni ġew stabbiliti mill-Kunsill tal-UE permezz ta' Deċiżjonijiet suċċessivi tal-Assoċjazzjoni Extra Ewropea (OADs). L-OAD preżenti¹ se tiskadi fil-31 ta' Diċembru 2013. Il-proċess tar-reviżjoni ta' din id-Deċiżjoni, li sar fi hdan il-limiti tat-TFUE, jinsab għaddej bħalissa u għandu jwassal għal proposta legiżlattiva ta' OAD ġdida, li mistennija tidhol fis-sehħ fl-1 ta' Jannar 2014. Din il-proposta legiżlattiva se tkun ibbażata fuq reviżjoni sħiħa fil-kuntest ta' din il-valutazzjoni tal-impatt u li involviet il-Kummissjoni Ewropea, l-PTEEs, l-Istati Membri tagħhom u partijiet interessati oħra. Skont il-Konklużjonijiet tal-Kunsill 17801/2009 tat-22 ta' Diċembru 2009 dwar ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-PTEEs, il-proposta legiżlattiva għandha l-għan li għedded l-assoċjazzjoni, kif ukoll li tiffoka l-oqsma ta' kooperazzjoni tagħha fuq il-prijoritajiet rikonoxxuti mill-partijiet kollha bħala li huma ta' interess reċiproku.

Skont l-Artikolu 203 tat-TFEU, il-proposta legiżlattiva se tistabbilixxi d-dispożizzjonijiet fir-rigward tar-regoli dettaljati u l-proċedura għall-assoċjazzjoni tal-PTEEs kollha mal-UE, irrispettivament mil-livell tal-ġid tagħhom jew tal-karatteristiċi speċifiċi l-oħra tal-PTEEs individwali. Se tistabilixxi l-qafas legali u tiddefinixxu l-Qafas Ġenerali tal-Assoċjazzjoni UE-PTEE, l-oqsma possibli għall-kooperazzjoni bejn l-UE u l-PTEEs, ir-reġim tal-kummerċ li se jirregola l-iskambji u l-kooperazzjoni f'dak il-qasam bejn l-PTEEs u l-UE kif ukoll l-istrumenti finanzjarji differenti li l-PTEEs se tkun eligibbli għalihom (il-11-il FEŻ u l-programmi orizzontali). Dan il-qafas omogenju se jiġi spjegat f'faktar dettall, safejn hija ikkonċernata l-għajnuna finanzjarja tal-UE, waqt l-istadju tal-ipprogrammar lil kull benefiċjarju PTEE sabiex jiġu identifikati l-oqsma ta' kooperazzjoni fejn l-għajnuna tal-UE tkun l-iktar effettiva fid-dawl tal-issodisfar tal-għanijiet tal-Assoċjazzjoni. F'dak ir-rigward,

¹ Id-Deċiżjoni 2001/822/KE tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2001 dwar l-assoċjazzjoni tal-pajjiżi u t-territorji extra Ewropej mal-Komunità Ewropea, (GU L 314/1, tat-30.11.2001), emendata bid-Deċiżjoni 2007/249/KE (GU L 109/33, tas-26.04.2007).

għandha tingħata konsiderazzjoni speċjali għas-sitwazzjonijiet u l-htigijiet speċifiċi ekonomiċi, soċjali u ambjentali li jiffaċċjaw l-PTEE ikkonċernat.

Il-proposta leġislattiva għal Deċizzjoni tal-Kunsill tiffirma parti mill-programm ta' hidma tal-Kummissjoni Ewropea għall-2012.

Mill-adozzjoni fl-2001 tal-OAD attwali, l-ambjenti internazzjonali u reġjonali li fihom jopera l-PTEEs inbidlu sewwa. Tfaċċaw prijoritajiet politiċi godda fil-livell Ewropew u internazzjonali, (bħall-ambjent, it-tibdil fil-klima, il-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali) kif ukoll bidliet fil-mudelli tal-kummerċ globali. Il-Kummissjoni Ewropea pproponiet strateġija² artikulata madwar tliet prijoritajiet: tkabbir intelligenti, tkabbir sostenibbli u tkabbir inkluziv bħala tweġiba għall-kriżi finanzjarja u ekonomika.

Min-naħa tagħhom, l-PTEEs ikomplu jiffaċċjaw il-problemi ekonomiċi u soċjali u/jew jithabtu biex jibnu l-ekonomiji tagħhom fuq bażi sostenibbli. Jiffaċċjaw għadd ta' diffikultajiet marbuta mal-ambjenti fragli tagħhom u l-bżonn biex jiġi żgurat il-pilastru ambjentali tal-iżvilupp sostenibbli.

Permezz ta' konsultazzjonijiet pubbliċi ġenerali, ġew definiti għadd ta' kwistjonijiet ġenerali, bħal bidla fl-attenzjoni mit-tnaqqis tal-faqar fil-kooperazzjoni għall-iżvilupp, għal aktar relazzjoni reċiproka. Din il-bidla tippermetti għal assoċjazzjoni li twieġeb għar-realtajiet fil-qasam u tassigura l-għarfien l-ispeċifitajiet, id-diversità u l-vulnerabbiltà tal-PTEEs, kif ukoll tal-importanza mil-lat ta' bijodiversità. Din il-bidla tkun tirrifletti wkoll il-fatt li l-problema prinċipali tal-PTEEs mhijiex il-faqar bħala tali.

Il-kwistjoni ewlenija li trid tiġi indirizzata tikkonsisti fit-tqegħid tal-ekonomiji u s-soċjetajiet tal-PTEEs fuq il-mogħidja ta' iżvilupp sostenibbli billi tiżdied il-kompetittività tagħhom, titnaqqas il-vulnerabbiltà tagħhom, u billi jikkoperaw mal-ġirien tagħhom u jintegraw fl-ekonomiji reġjonali u/jew dinjin.

Is-sorsi sottastanti tal-problema identifikata hawn fuq jistgħu jingabru fil-qosor kif ġej:

- (1) L-PTEEs għandhom diffikultajiet sabiex jegħlbu l-limitazzjonijiet dovuti għall-karatteristiċi fiżiċi tagħhom (insulari, żgħar, remoti, iwarjaw fid-daqs taż-żona ekonomika esklużiva);
- (2) Huma jfallu milli jtaffu l-vulnerabbiltà għolja tagħhom marbuta mal-karatteristiċi ġeografiċi tagħhom (li jinsabu f'żoni ta' attivitajiet u ċikloniċi u sismiċi, esposti għall-impatti tat-tibdil fil-klima bħall-ibbliċjar tas-sikek tal-qroll jew li jogħla l-livell tal-baħar, dipendenti hafna fuq l-importazzjoni tal-fjuwils fossili bi spejjeż għoljin tat-trasport);
- (3) Huma bilkemm jegħlbu l-kapaċitajiet amministrattivi baxxi minhabba d-daqs żgħir tagħhom u, bħala konsegwenza, jiffaċċjaw diffikultajiet fl-eleborazzjoni u l-implimentazzjoni ta' strumenti ta' politika u l-iżvilupp tal-infrastrutturi;
- (4) Huma jfallu milli jiżviluppaw il-mikroekonomiji tagħhom ikkaratterizzati minn nuqqasijiet strutturali, bażi tal-produzzjoni żgħira mhux iddiversifikata, bl-esportazzjonijiet ikkonċentrat fi ftit setturi³:

² Il-Komunikazzjoni COM (2010) 2020 final tat-3 ta' Marzu 2010 "Ewropa 2020 – Strateġija għal tkabbir intelligenti, sostenibbli u inkluziv"

³ Għal analiżi aktar dettaljata tal-profilu ekonomiċi tal-PTEEs, ara l-Anness 12.

- (5) Huma jiffaċċjaw l-erożjoni tal-preferenzi tal-kummerċ għall-PTEEs fir-relazzjonijiet tagħhom mal-UE u zieda fil-kompetizzjoni għall-esportazzjonijiet tagħhom fi swieq terzi, minhabba l-konklużjoni ta' għadd dejjem jikber ta' ftehimiet ta' kummerċ ħieles (FTAs) bl-imsieħba tal-kummerċ maġġuri (l-UE, l-Istati Uniti u l-Kanada) li huma swieq destinatariji importanti għal uħud mill-PTEEs;
- (6) Huma kultant ma jistgħux ikunu koperti minn inizjattivi/ftehimiet konklużi mill-UE u/jew l-Istati Membri tagħha mmirati li jindirizzaw priyoritajiet politiċi fil-livell Ewropew u internazzjonali li hargu fl-aħħar għaxar snin bħal l-impatti tat-tibdil fil-klima ma' imsieħba terzi, li jnaqqas il-kapaċitajiet tal-PTEEs li jissieħbu fmekkaniżmi ta' rispons globali.

2. ANALIŻI TAS-SUSSIDJARJETA

Id-dritt tal-UE li taġixxi fil-qasam tar-relazzjonijiet UE-PTEE jiġi primarjament minn Parti Erbgħa tat-TFUE. L-iskop tal-assoċjazzjoni UE-PTEE, l-iżvilupp soċjali u ekonomiku u r-rabtiet ekonomiċi mill-qrib bejn l-PTEEs u l-UE bħala entità sħiħa, ma jistgħux jinkisbu permezz ta' azzjonijiet fil-livell tal-Istati Membri. Barra minn hekk, rigward ir-reġim tal-kummerċ tal-PTEEs, l-azzjonijiet tal-Istati Membri ma jkunu jistgħu jittiehdu peress li l-politika kummerċjali komuni taqa' fi hdan il-qasam tal-kompetenza esklużiva tal-UE (Parti Hamsa, Titolu II tat-TFUE). Skont l-Artikolu 206, il-politika tal-UE tal-Kummerċ għandha tikkontribwixxi għall-iżvilupp armonjuż tal-kummerċ dinji, għall-abolizzjoni progressiva ta' restrizzjonijiet fuq il-kummerċ internazzjonali u fuq l-investment barrani, kif ukoll għat-tnaqqis fl-ostakoli doganali u oħrajn. Ir-regoli ta' relazzjonijiet preferenzjali tal-kummerċ tal-UE-PTEE huma rregolati bil-prinċipji stipulati fit-Titolu II tal-Parti Hamsa tat-TFUE rigward il-politika tal-Kummerċ tal-UE.

Kif stipulat fl-Artikolu 203 tat-TFUE, il-Kunsill tal-UE għandu jistabbilixxi dispożizzjonijiet fir-rigward tar-regoli dettaljati, l-arrangamenti u l-proċeduri tal-assoċjazzjoni tal-PTEEs mal-Unjoni. Dawn jinkludu l-kummerċ u l-kwistjonijiet relatati mal-kummerċ, l-arrangamenti doganali, is-saħħa pubblika, s-sigurtà pubblika jew l-ordni pubbliku u l-libertà tal-moviment għall-haddiema madwar l-PTEEs u l-Istati Membri. Dan hu mistenni li jkun konformi mal-prinċipji stabbiliti fit-TFUE rigward id-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-politiki u l-attivitajiet tal-UE, li jikkonċernaw fost l-oħrajn l-ambjent u l-ugwaljanza bejn is-sessi (tat-TFUE l-Ewwel Parti).

Fid-dawl ta' sfidi dejjem aktar ikkumplikati, l-ebda waħda mill-priyoritajiet interni tal-UE – is-sigurtà, tkabbir intelligenti, inklussiv u sostenibbli u l-holqien tal-impjiegi, it-tibdil fil-klima, l-aċċess għall-enerġija, l-effiċjenza tar-riżorsi, inkluz il-harsien tal-biodiversità, l-imanigġjar sikur tal-ilma jew l-iskart, is-saħħa u l-pandemiji, l-educazzjoni – m'huma se jinkisbu separatament mill-bqija tad-dinja.

B'27 Stati Membri li jaġixxu fi hdan politiki u strateġiji komuni, l-UE waħedha għandha massa kritika biex tirrispondi għall-isfidi globali, bhat-tibdil fil-klima. L-azzjoni tal-Istati Membri individwali jistgħu jkunu limitati u frammentati. Din il-massa kritika wkoll tpoġġi lill-UE f'pożizzjoni aħjar biex tmexxi djalogu politiku ma' gvernijiet imsieħba tal-PTEEs.

Permezz tal-azzjoni esterna tagħha, l-UE hija impenjata li tippromwovi l-istandards tagħha, u li taqsam l-għarfien espert tagħha. L-PTEEs għandhom il-potenzjal li jsiru territorji strateġiċi l-aktar imbegħdin tal-UE madwar id-dinja. L-aġġornar tal-leġislazzjoni u l-istandards tal-

PTEEs mal-livelli tal-UE jistgħu jżidu kemm l-influwenza tal-PTEEs kif ukoll sussegwentement tal-UE fir-reġjuni rispettivi tagħhom.

3. OBJETTIVI TAL-INIZJATTIVA TAL-UE

Fuq il-bażi tal-Artikoli 198 u 199 tat-TFUE, l-oġġettivi ġenerali tal-assoċjazzjoni huma:

- li tippromwovi l-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEEs;
- Li tistabbilixxi relazzjonijiet ekonomiċi mill-qrib bejn l-PTEEs u l-UE bħala entità sħiħa;
- li tiffavorixxi l-interessi u l-prosperità tal-abitanti tal-PTEE biex sabiex twassalhom għall-iżvilupp ekonomiku, soċjali u kulturali li jaspiraw għalih;
- Li tippermetti lill-PTEEs li jibbenifikaw mill-istess trattament tal-kummerċ tal-Istati Membri bejniethom;
- Li tippromwovi d-definizzjoni u implimentazzjoni tal-politiki ambjentali fil-PTEE bħala wieħed mit-tliet pilastri tal-iżvilupp sostenibbli (flimkien l-iżvilupp ekonomiku u soċjali).

Mid-diversi konsultazzjonijiet u studji esterni, hareġ kunsens ċar bl-istess mod fost il-partijiet interessati, assessuri esterni u l-atturi politiċi, li l-iskop u l-għanijiet tal-assoċjazzjoni, kif stabbiliti fl-Artikoli 198 u 199 tat-TFUE, jehtieġ li jiġu tradotti f'oġġettivi identifikati mill-Kummissjoni bħala ċentrali għal dan il-qafas u li kienu ġew approvati mill-Kunsill tal-UE⁴. Għalhekk, l-oġġettivi speċifiċi tal-qafas tal-assoċjazzjoni li jmiss fil-qafas ikunu kif ġej:

- Li jgħinu fil-promozzjoni tal-valuri u l-istandards tal-UE madwar id-dinja;
- Li jistabbilixxu relazzjoni aktar reċiproka bejn l-UE u l-PTEEs fuq il-bażi ta' interessi reċiproċi;
- Li jtejbu l-kompetittività tal-PTLHB;
- Li jsaħħu r-reziljenza tal-PTEEs, inaqqsu l-vulnerabbiltajiet ekonomiċi u ambjentali;
- li jippromwovu l-koperazzjoni tal-PTEEs ma l-imsieħba terzi;
- li jintegraw l-aħħar tal-prijoritajiet tal-aġenda politika tal-UE;
- li jqisu t-tibdiliet fil-mudelli tal-kummerċ globali u l-ftehimiet tal-kummerċ tal-UE ma' msieħba terzi.

⁴ COM (2009) 623 u l-konklużjonijiet tal-Kunsill 17801/09.

4. ALTERNATTIVI TA' POLITIKA

4.1. Opzjonijiet skartati

4.1.1. L-ebda azzjoni mill-UE

L-opzjoni "ebda azzjoni mill-UE " ma tkunx ivvalutata f'dan ir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt peress li l-Parti IV tat-TFUE tikkostitwixxi fiha nnifisha obbligu biex l-UE tagħixxi.

4.1.2. Żewġ Deċiżjonijiet tal-Kunsill distinti: wahda għal reġim tal-kummerċ u ohra għal koperazzjoni għall-iżvilupp sostenibbli

Din l-opzjoni ġet skartata peress li ddgħajjef il-possibbiltà li jiġi ddefinit qafas komprensiv għall-PTEE kollha. Minbarra dan, pjuttost se żżid il-piż leġislattiv għall-istituzzjonijiet tal-UE u tillimita l-viżibbiltà tas-sħubija tal-UE-PTEE .

4.2. Alternattiva ta' politika 1: It-tiġdid tal-Istatus Quo tad-Deċiżjoni ta' l-Assoċjazzjoni Barranija kurrenti minghajr tibdil.

Taht l-opzjoni ta' Politika 1, l-istruttura u l-kontenut tad-Deċiżjoni tal-Assoċjazzjoni li qiegħda fis-seħh bhalissa għandha tinżamm għall-perjodu 2014-2020.

4.3. Alternattiva ta' politika 2: Modernizzazzjoni tad-Deċiżjoni tal-Assoċjazzjoni Barranija u l-allinjament mal-qafas ta' politika tal-UE

L-opzjoni 2 timmodernizza u tallinea l-OAD mal-qafas ta' politika tal-UE. L-oġettivi u l-prinċipji tagħha jkunu riveduti, filwaqt li jitqiesu l-orjentazzjonijiet politiċi tal-Kunsill tal-UE, it-talbiet l-PTEEs u l-Istati Membri tagħhom espressi f'okkażjonijiet differenti kif ukoll ir-rizultati ta' studji esterni.

Skont din l-opzjoni, il-koperazzjoni UE-PTEE tagħti attenzjoni partikolari fuq żoni ta' interess reċiproku, kif mitlub mill-partijiet interessati u enfasizzata bħala rakkomandazzjoni fi studji esterni, eż. it-tibdil fil-klima, il-konservazzjoni tal-bijodiversità, ir-riċerka u l-innovazzjoni, li tippermetti li jitqiesu l-prijoritajiet politiċi internazzjonali li haġġu fl-aħħar għaxar snin u li huma skont l-aġenda Ewropa 2020. Barra minn hekk, taht din l-opzjoni, l-assoċjazzjoni UE-PTEE se tikkontribwixxi għall-promozzjoni tal-interessi u l-valuri tal-UE, u tqis il-PTEE bħala terriorji l-aktar imieġħda tal-UE fir-reġjuni tagħhom.

Taht l-opzjoni ta' politika 2, ir-reġim tal-kummerċ se jibqa' jagħti lill-PTEE aċċess hieles mid-dazju u l-kwoti għas-suq tal-UE. B'mod parallel, dispożizzjonijiet godda jipprevedu kundizzjonijiet imtejba li bihom l-PTEEs ikunu jistgħu jaċċessaw is-suq tal-UE billi jiġu riveduti r-regoli preferenzjali tal-oriġini⁵. Barra minn hekk, l-opzjoni ta' politika 2 tissuggerixxi r-reviżjoni tal-arranġamenti għall-kummerċ fis-servizzi u l-istabbiliment u l-ghoti ta' trattament ta' Nazzjon l-Aktar Favorit lill-PTEE, fejn bhalissa huma jirċievu biss

⁵ (eż. it-thassir tar-rekwiżit rigward in-nazzjonalità tal-ekwipaġġ li jiehu hsieb bastimenti tas-sajd barra mill-ibhra territorjali u l-inkluzjoni ta' definizzjonijiet hodda jew ġew iċċarati ta' oġġetti miksuba interament u operazzjonijiet minimi, rekwiżiti amministrattivi eħfef rigward evidenza ta' trasport dirett ta' merkanzija tal-PTEE bejn l-PTEE u tat-territorju tal-UE, possibbiltajiet godda għal akkumulazzjoni, proċeduri amministrattivi aktar flessibbli għall-ghoti ta' derogi għar-regoli tal-oriġini b' perjodu ta' validità stabbilit fuq bażi ta' każ b'każ, eċċ.)

trattament bażiku tal-pajjizi terzi (jiġifieri l-Ftehim Ġenerali dwar Kummerċ fis-Servizzi - GATS).

Fl-aħħarnett, l-opzjoni ta' politika 2 tissuggerixxi l-introduzzjoni ta' dispożizzjonijiet godda li jiżguraw ġestjoni korretta ta' preferenzi kummerċjali u l-kjarifika tar-responsabbiltajiet rispettivi tal-PTEEs, l-Istati Membri u l-UE dwar żbalji amministrattivi u frodi.

4.4. Alternattiva 3: Diversi ftehimiet ta' shubija konkluzi

L-opzjoni 3 tinvolvi d-diversifikazzjoni tar-relazzjonijiet UE-PTEE. Fil-qasam tal-koperazzjoni kummerċjali u ekonomika jistgħu jiġu adottati żewġ approċċi. Ċerti PTEE jistgħu jiġu inklużi f'arranġamenti bilaterali tal-kummerċ, partikolarment ftehimiet ta' Shubija Ekonomika (EPAs) jew FTAs, fejn dan ikun rilevanti u possibbli. Għall-bqija tal-PTEEs, ikun previst reġim tal-kummerċ tal-PTEE ekwivalenti għal opzjoni ta' politika 1 jew 2 taħt il-qafas tal-assoċjazzjoni. Filwaqt li dan ma jkunx ikopri kummerċ u koperazzjoni ekonomika ma' daww il-PTEE li kienu jiġu inklużi fi ftehimiet kummerċjali oħra, jista' jkopri kooperazzjoni mal-PTEEs kollha fl-oqsma l-oħra kollha. Opzjoni alternattiva tkun tikkonsisti li wieħed ikollu l-koperazzjoni kollha mal-PTEEs li jaqgħu taħt EPA jew FTA, li ssehh fil-kuntast ta' dawn il-ftehimiet. Dan jimplika li l-assistenza finanzjarja issehh ukoll 'il barra mill-qafas tal-assoċjazzjoni.

5. VALUTAZZJONI TAL-IMPATTI

5.1. L-evalwazzjoni tal-opzjoni ta' politika 1

5.1.1. L-impatti soċjali u ekonomiċi

Deterjorament tal-aċċess għas-suq tal-UE għal PTEE: kwalunkwe impatt marbut mal-kummerċ jirriżulta minn zieda fil-kompetizzjoni li l-PTEEs jistgħu jiffaċċjaw fis-suq tal-UE bħala konsegwenza ta' imsieħba terz tal-UE li jiksibu aċċess aħjar għas-suq għall-oġġetti u għas-servizzi tagħhom (eż. permezz ta' FTA jew permezz ta' ftehim multilaterali). Telf ta' kompetittività ta' PTEE tista' tissarraf frabiet ekonomiċi bejn l-UE u l-PEE aktar dgħajfa. L-opzjoni ta' politika 1 tista' tkun ukoll opzjoni li għaliha r-regoli tal-kummerċ ma jkunux joffru inċentivi biżżejjed lil daww il-PTEE li bħalissa ma għandhomx relazzjonijiet ekonomiċi mal-UE, biex jibdewhom. Għalhekk huwa improbabbli li regoli tal-kummerċ taħt l-opzjoni ta' politika 1 tippromwovi diversifikazzjoni ekonomika tal-PTEE. L-integrazzjoni reġjonali tal-PTEE tista' tiġi mminata peress li s-sett ta' regoli tal-orijini ma joffrix l-opportunitajiet addizzjonali għal PTEE li jissorsjaw l-inputs mill-ġirien tagħhom, u għalhekk jaqgħmlu aktar kummerċ magħhom.

5.1.2. Impatt ambjentali

Iż-żamma tal-istatus quo ma jirnexxiliex thegġeg impatt pożittiv aktar tal-assoċjazzjoni UE-PTEE fuq l-ambjent tal-PTEE. L-assenza tar-rikonossiment tal-kwistjonijiet ambjentali u t-tibdil fil-klima bħala oqsma ta' interess reċiproku għal l-UE u l-PTEE jnawwar il-progress f'dawn l-oqsma li fihom ikunu biss ftit l-PTEEs li jiddeċiedu li jikkooperaw mal-UE.

Barra minn hekk, l-opzjoni ta' politika 1 ma tippermettix lill-UE biex tippromwovi l-aġenda politika tagħha u l-impenji internazzjonali tagħha⁶ dwar il-bijodiversità, l-enerġija ekoloġika, t-tibdil fil-klima u t-tnaqqis tar-riskju tad-diżastri fil-PTEE, u l-PTEE ma jgħinix biex jippromwovu l-valuri u l-istandard tal-UE f'dawn l-oqsma fil-bqija tad-dinja.

5.1.3. *Impatt amministrattiv*

Din l-opzjoni ma tinfluwenzax il-piż amministrattiv la tal-UE lanqas tal-PTEEs. Iċ-ċiklu tal-ipprogrammar jibqa' l-istess, bħal ma kieku jagħmel il-qafas legali. Taht din l-opzjoni, ikun diffiċli biex wieħed iwieġeb b'mod pożittiv għat-talbiet/rakkomandazzjonijiet espressi minn evalwaturi esterni fir-rigward tal-promozzjoni tal-kooperazzjoni bejn l-PTEEs u l-pajjiżi ġirien tagħhom, fost l-oħrajn permezz ta' koordinazzjoni aħjar tal-istrumenti finanzjarji rispettivi disponibbli għall-PTEE, l-Istati tal-AKP (Afrika-Karibew-Paċifiku) u r-Regjuni l-aktar Imbiegħda tal-UE (Fond Ewropew tal-Iżvilupp Reġionali – FEŻR). Barra minn hekk, opzjoni 1 ma tippermettix li l-adattament tar-regoli u l-proċeduri tal-ipprogrammar tal-assistenza finanzjarja tal-UE.

5.2. **Valutazzjoni tal-opzjoni ta' politika 2**

5.2.1. *L-impatti soċjali u ekonomiċi*

L-opzjoni ta' politika 2 x'aktarx ikollha impatt soċjali u ekonomiku pożittiv fuq l-PTEEs minhabba t-titjib tal-kundizzjonijiet għall-aċċess għas-swieq għall-merkanzija mill-PTEE, UE aktar miftuħa għall-operaturi tas-servizzi u l-investituri mill-PTEE, u l-possibbiltà ta' aktar miżuri iffukati għall-bini tal-kapaċità. Għalhekk l-opzjoni 2 għandha l-potenzjal għal aktar diversifikazzjoni ekonomika u l-holqien tal-impjiegi f'setturi bħall-enerġiji rinnovabbli, il-ġestjoni tal-ekosistemi, l-innovazzjoni eċċ. Il-bidliet proposti fir-regoli tal-orijini x'aktarx iwasslu għal użu iktar effettiv mill-PTEE tal-opportunitajiet ta' esportazzjoni offriti mir-reġim tal-kummerċ tal-PTEE.

Issimplifikazzjoni u r-rilassament tal-kundizzjonijiet, it-tishih tat-trasparenza u l-koerenza mar-regoli tal-orijini ta' imsieħba oħra tal-kummerċ x'aktarx li jirriżultaw fi gwadanji fl-effiċjenza, zieda fl-attrazzjoni u ċ-ċertezza legali ta' investimenti f'setturi ekonomiċi li jiddependu fuq l-aċċess preferenzjali għas-suq u t-tnaqqas tal-piżijiet amministrattivi għall-kumpaniji u l-awtoritajiet tal-PTEE. Id-diversifikazzjoni tal-possibilitajiet kumulattivi jippermettu titjib ta' opportunitajiet ta' provvista għall-kumpaniji PTEE, li jista' jkollu influwenza pożittiva fuq il-pożizzjoni kompetittiva tagħhom u jista' jstimula l-iżvilupp tar-relazzjonijiet ekonomiċi bejn il-PTEE u pajjiżi terzi oħra.

Permezz ta' assistenza teknika u bini tal-kapaċità il-PTEE jistgħu jiġu appoġġati biex jikkonformaw ma' regoli tekniċi, sanitarji u fitosanitarji li jikkostitwixxu l-aktar ostakli importanti li jiffaċċjaw l-esportazzjonijiet mill-PTEE għal aċċess tas-suq tal-UE. Fis-settur tas-servizzi, il-benefiċċji għal PTEE ikunu konsiderevoli.

Fl-ewwel post, il-ftuħ tas-suq tal-UE għall-operaturi tas-servizzi tal-PTEE jkun allineat mat-trattament l-aktar favorevoli tal-UE u minn hemm 'il quddiem jiżdied awtomatikament kull

⁶ Il-Komunikazzjoni COM(2010)2020final tat-3.3.2010 "Ewropa 2020 – Strateġija għal tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inkluziv" u l-Komunikazzjoni COM(2011) 500 final tad-29 ta' Gunju 2011 "Baġit għall-UE 2020".

darba li l-UE tagħti trattament aktar favorevoli lil imsieħba terzi oħra⁷. Is-setturi tas-servizzi li jibbenefikaw l-iktar mit-tneħħija tal-limitazzjonijiet ikunu s-servizzi tal-kostruzzjoni, servizzi ambjentali, u servizzi rikreattivi; li lkoll huma ta' interess għall-PTEE. B'aktar ftuħ tas-setturi tas-servizzi tagħha għal operaturi mill-PTEE, l-UE tista' tistimula l-iżvilupp ulterjuri ta' setturi godda jew eżistenti billi toffri opportunitajiet addizzjonali għall-esportazzjonijiet, inkluż għall-kummerċ transkonfinali permezz ta' teknoloġiji moderni ta' komunikazzjoni. Barra minn hekk, l-opzjoni 2 tiftaħ l-investment mhux tas-servizzi (l-istabbiliment) għall-PTEE li bħalissa mhux kopert. Din tikkontribwixxi wkoll biex l-PTEEs isiru destinazzjonijiet aktar attraenti ta' investment dirett barrani. Li wiehed jiżgura li l-PTEE jestendu awtomatikament għall-UE it-trattament li jagħti lill-ekonomiji l-kbar bħall-Istati Uniti u ċ-Ċina, ikun jirrispetta l-ispiritu tar-relazzjoni speċjali bejn l-UE u l-PTEE u jkun traduzzjoni tal-ispiritu ta' reċiproċità.

Fi djalogu bilaterali, l-UE tista' tinkoraġġixxi l-PTEE biex jippromwovu l-prinċipji tar-Responsabbiltà Soċjali Korporattiva (CSR) fost il-kumpaniji li jinvestu u joperaw fit-territorju tagħhom. Dan ikollu impatt pożittiv fuq l-istandards soċjali u ambjentali fil-PTEE.

L-appoġġ kontinwu, immirat u kkoordinat għall-istrategiji, kapaċitajiet, oqfsa leġislattivi u istituzzjonali tal-PTEE proposti fl-opzjoni ta' politika 2 x'aktarx li jżid l-involvement tal-UE fil-politiki tal-PTEE, fil- mudelli regolatorji u affarijiet bħal dawn. Id-dispożizzjonijiet il-godda rigward il-kooperazzjoni bejn l-UE u l-PTEE fil-kummerċ li tipprevedi l-opzjoni 2, joffru t-triq biex dan is-seħh.

L-appoġġ tal-UE għall-bini tal-kapaċità tal-PTEE jista' jinkludi wkoll l-elaborazzjoni u/jew l-implimentazzjoni ta' politiki soċjali (eż. dwar il-qgħad jew taħriġ professjonali) sabiex jakkumpanjaw l-istrategiji tagħhom lejn tkabbir ekonomiku.

5.2.2. *Impatti ambjentali*

L-enfasi allokkazzjoni reġjonali/tematika sabiex ikun hemm rispons aħjar għal kwistjonijiet li tfaċċaw f'dawn l-aħħar għaxar snin, u li huma ta' interess komuni għall-PTEE kollha u l-UE, tiżgura li l-karatteristiċi speċifiċi tal-PTEE dwar il-kwistjonijiet tal-ambjent, it-tibdil fil-klima u l-bijodiversità, huma trattati b' mod aktar xieraq. L-allokkazzjoni ta' pakkett speċifiku għall-ambjent u t-tibdil fil-klima tkun konformi mal-prijoritajiet tal-aġenda politika tal-UE u tippromwovi l-valuri tal-UE. Barra minn hekk, l-investment f'titjib tal-ambjenti naturali u t-titjib fil-kwalità tal-ambjent jirriżulta wkoll f'impatti sostanzjali fuq l-ekonomija u s-saħha.

5.2.3. *Impatt amministrattiv*

L-ghotja awtomatika mill-UE ta' trattament l-aktar favorevoli fis-servizzi tkun tfisser li l-implimentazzjoni ta' din l-għażla politika ma tpoġġix pizijiet addizzjonali fuq l-kapaċitajiet amministrattivi limitati tal-PTEE peress li jiġu evitati negozjati twal u kumplessi. Il-proposta biex tiġi definita l-għajnuna teknika għall-perjodu shiħ tal-ipprogrammar jiżgura identifikazzjoni aktar koerenti u sussegwentement amministrazzjoni aktar effiċjenti tal-istrategiji u l-programmi magħżula għall-kooperazzjoni. Dan jiżgura l-koerenza u l-iskambju tal-kompetenzi bejn l-amministrazzjonijiet lokali u esperti esterni.

⁷

Billi il-ftuħ skont il-medja peżata tal-UE jikkorrispondi għal fattur 34 għall-modi 1, 2 u 3 skont il-GATS, jikkorrispondi għal fattur 57 (u 74 għal stabbiliment) taht ftehim preferenzjali bħal l-EPA mal-CARIFORUM. Ara l-Appendiċi 2 fuq il-kummerċ u l-aspetti relatati mal-kummerċ tal-OAD.

Jekk l-assistenza finanzjarja tal-UE tiġi introdotta aktar malajr u l-ghajnuna tal-UE tiġi implimentata aktar bil-heffa, dan iwassal għal żvilupp ulterjuri tal-kapaċitajiet tal-PTEE fil-qasam tat-tfassil tal-politika u tal-legiżlazzjoni.

L-opzjoni 2 hi mistennija li jkollha impatt pożittiv ukoll f'termini ta' programmar fil-hin grazzi għall-possibbiltà li qed tiġi proposta fir-rigward ta' "pjanijiet komprensivi għall-iżvilupp territorjali" jew "pjanijiet komprensivi ta' żvilupp" miftiehema bejn l-PTEE u l-Istati Membri tagħhom. Dawn il-pjanijiet se jitqiesu meta tiġi ddefinita l-istrategija tal-kooperazzjoni bejn l-PTEEs u l-UE.

5.3. Valutazzjoni tal-opzjoni ta' politika 3

5.3.1. L-impatti soċjali u ekonomiċi

L-impatt tal-opzjoni ta' politika 3 jiddependi fuq ir-riżultati tan-negozjati bejn l-PTEEs, l-UE u l-imsieheb(a) terz(i) kkonċernat(i). Għalhekk, l-impatt iwarja minn rawnd wieħed ta' negozjati għall-iehor. In general, taht din l-opzjoni, il-flussi tal-kummerċ tal-PTEE mal-imsieheb(a) terz(i) jistgħu jakkwistaw aktar importanza. Min-naħa l-oħra, l-industriji tagħhom jistgħu jiffaċċjaw kompetizzjoni aktar qawwija fis-swieq domestiċi tal-TEE peress li jista' jkun hemm għad-disponibbiltà prodotti orħos li jkunu impurtati. Il-konsumaturi jiggwadanjaw minn dan l-iżvilupp. Fejn il-prodotti orħos iservu ta' input għall-industriji tal-ipproċessar, dawn tal-aħħar jistgħu jibbenefikaw u jsiru akar kompetittivi hekk kif jonqsu l-ispejjeż. L-aktar prodotti sensitivi jistgħu jiġu esklużi mil-liberalizzazzjoni. Id-dhul doganali jista' jonqos u l-PTEE mbagħad ikollhom jiżviluppaw sorsi alternattivi ta' dhul li jkunu anqas dipendenti fuq il-kummerċ tal-oġġetti. L-opzjoni għalhekk jista' jkollha impatt serju fuq l-infiq pubbliku fl-PTEEs.

L-impatt soċjali u ekonomiku ta' inkluzjoni possibbli tal-PTEE f'EPA jista' jstimula l-iżvilupp ta' industrija tal-ipproċessar (pereżempju tal-hut/tonn), li tista' tattira aktar investiment barrani, a spejjeż ta' msieħba oħra. Tista' twassal ukoll għal integrazzjoni vertikali tal-industriji differenti. L-industrija tal-ipproċessar rilevanti tal-UE tista' tibbenefika minn dawn l-iżviluppi jekk twassal għal provvista stabbli ta' dawn il-prodotti lejn l-UE. Madankollu, l-industrija tal-UE tista' wkoll tkun affettwata negattivament minn kompetizzjoni aktar qawwija li din se tiffaċċja. Fl-aktar xenarju negattiv, dan kollu jista' jwassal għal telf ta' impjiegi u il-waqfien ta' attivitajiet f'ċerti Stati Membri tal-UE.

Dawn l-PTEE li jifih s-suq tagħhom fis-servizzi u stabbiliment għall-girien tagħhom jistgħu iġibu aktar investiment dirett barrani jew fornituri temporanju ta' servizzi kif ukoll swieq miftuħa għall-fornituri tas-servizzi u investituri mill-PTEE Madankollu, dan jiddependi fuq l-eżitu tan-negozjati mal-pajjiżi terzi u s-setturi li l-PTEEs se jagħzlu biex jilliberalizzaw. Minhabba l-kapaċità amministrattiva limitata ta' negozjati min-naħa tal-PTEE, se jkun hemm bżonn ta' kooperazzjoni mill-qrib u appoġġ matul in-negozjati sabiex tiġi evitata liberalizzazzjoni prematura ta' setturi fejn ir-regolamentazzjoni domestika ma tkun giet żviluppata biżżejjed biex tiġi żgurata l-protezzjoni tal-konsumatur. Fejn l-interess tal-pajjiżi msieħba fis-swieq tal-PTEE ma jkunx għoli hafna, jekk dawn il-PTEE jidhlu fl-FTAs (possibbilment bl-inkluzjoni ta' negozjati multilaterali fis-servizzi u l-istabbiliment) jista' jwassal biex l-imsieħba tal-UE fl-FTA jitolbuha tikkumpensa permezz ta' impenji ulterjuri. Dan iġib miegħu ir-riskju li jintilef il-bilanċ milhuq bejn l-UE u l-pajjiż/i msieħeb/a.

Dawk il-PTEE li jissieħbu fl-EPAs jistgħu jiksibu aċċess għal zieda nominali ta' assistenza finanzjarja marbuta mal-kummerċ taht il-11-il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp, imma ma

jkollhom l-ebda garanzija li jkun hemm biżżejjed riżorsi finanzjarji għall-htigijiet tagħhom għaliex l-interessi tal-imsieħba l-kbar u l-pajjiżi li qed jiżviluppaw jistgħu jiehdu s-soppravvent. Dan l-effett jista' jiġi bilanċjat jekk l-PTEEs jalleaw ruħhom fir-reġun tagħhom mal-Istati AKP bħal Antigwa u Barbuda, il-Fiġi, Gujana u Palaw, li huma Stati Gżejjer Żgħar li qed Jiżviluppaw u li qed jiffaċċjaw sfidi simili bħall-PTEE⁸. Filwaqt li jiksibu aċċess għal dawn il-fondi, l-PTEEs jkunu maqtugħa minn sorsi oħra potenzjali ta' finanzjament li minnhom huma bbenefikaw taht OAD, bħal programmi orizzontali interni u linji tal-baġit tal-UE. Dan ikun il-każ ukoll għall-PTEEs li jkunu integrati jew assoċjati ma' ftehimiet oħra ta' kummerċ ħieles. Madankollu, għalihom dan it-telf ma jiġix ikkumpensat minn aċċess għal fondi addizzjonali taht il-programmi esterni li jkopru r-reġun tagħhom.

5.3.2. *Impatt ambjentali*

Minhabba d-daqs tal-PTEEs, l-impatt ambjentali mill-inklużjoni ta' xi wħud minnhom fi ftehimiet kummerċjali oħra huwa probabbli li jkun limitat u ma jzidx mal-impatt ambjentali diġà identifikat għal dawk il-ftehimiet. L-impatt ambjentali tal-ftuh lejn pajjiż ġar jista' wkoll ikun oġġla minn meta jifthu għall-UE biss, għaliex wiehed jistenna li dan iwassal għal zieda ta' impatti relatati mat-trasport, għalkemm dawn il-ġirien x 'aktarx ikunu jinsabu eqreb lejn PTEE milli lejn l-UE. L-impatt nett (meta mqabbel mal-istatus quo u l-arrangamenti imtejba taht l-opzjoni 2) ikun differenti skont il-PTEE, skont il-ftehim li jkunu marbutin bih u skont is-sitwazzjoni fil-PTEE f'setturi speċifiċi qabel in-negozjati. Għal dawk il-PTEE li jibqgħu fir-reġim tal-kummerċ taht OAD, l-impatt ambjentali għandu jikkorrispondi ma' dak identifikat għal-opzjoni ta' politika 1 jew 2. L-impatti negattivi ambjentali jistgħu jkunu mitigati permezz ta' koperazzjoni mal-UE fuq kwistjonijiet ambjentali.

5.3.3. *Impatt amministrattiv*

In-negozjati u l-implimentazzjoni tal-opzjoni ta' politika 3 jkunu kbar u kumplessi għall-PTEE, l-Istati Membri tagħhom, l-imsieħeb(a) kummerċjali (i) tal-UE u għall-UE bl-istess mod. Dan il-proċess ikun irid jiġi ripetut għal kull ftehim kummerċjali uniku li jkun irid jiġi emendat biex jinkludi lill-PTEE speċifiċi.

6. TQABBIL TAL-OPZJONIJET

6.1. Opzjoni ta' politika 1:

Iż-żamma tal-istatus quo tista, legittimament tiġi kkunsidrata bħala opzjoni valida għal assoċjazzjoni futura bejn l-UE u l-PTEE għaliex instab li l-arrangamenti ta' bħalissa huma ta' benefiċċju għall-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEE., fost l-oħrajna bil-provvediment ta' aċċess ħieles għas-suq kbir Ewropew u l-possibbiltà ta' appoġġ għall-isfruttar tal-opportunitajiet ta' esportazzjoni li dan jirrappreżenta. Il-koperazzjoni bejn l-UE u l-PTEE fil-perjodu bejn l-1999-2009 kienet meqjusa minn studji esterni li kienet koerenti kemm mal-oġġettivi tal-assoċjazzjoni kif ukoll mal-prijoritajiet politiċi tal-PTEE u ġie konkluż li ma sehhet l-ebda kontradizzjoni jew inkonsistenza bejn il-koperazzjoni bejn l-UE u l-PTEE u politiki oħra tal-UE. Għalkemm opzjoni 1 hija konsistenti ma' Parti Erbgha tat-TFUE u l-preambolu tiegħu, hi ma tissodisfax l-ambizzjoni komuni tal-PTEE, tal-Istati Membri tagħhom u tal-Kummissjoni Ewropea biex tagħti forma ġdida u timmodernizza r-relazzjonijiet bejn l-UE u l-PTEE fuq bażi reċiproka. Aktar milli timmodernizza r-relazzjonijiet u tintroduċi

⁸ Għal-lista tan-NU tal-Istati Gżejjer Żgħar li qed jiżviluppaw, ara: <http://www.un.org/special-rep/ohrls/sid/list.htm>.

shubija aktar reċiproka, fejn interessi reċiproċi jistgħu jiġu kkunsidrati aħjar, se jinżamm il-ħsieb wara s-sistema ta' donatur/benefiċjarju li tradizzjonalment kienet tinfed ir-relazzjoni bejn l-UE u l-PTEE.

L-aċċess tal-oġġetti u s-servizzi tal-PTEE għal-UE jibqa' suġġett għar-regoli eżistenti u jwassal għat-telfien ta' aċċess għas-suq għall-PTEE (minhabba l-erożjoni ta' preferenza). Dan ikollu impatt negattiv fuq il-pożizzjoni ekonomika u soċjali tal-PTEE.

6.2. Opzjoni ta' politika 2:

L-opzjoni ta' politika 2 ittejjeb il-koperazzjoni bejn l-UE u l-PTEE bbażata fuq interessi reċiproċi li identifikaw il-partijiet interessati matul il-proċess ta' konsultazzjoni. Din tippromwovi wkoll kooperazzjoni aktar effiċjenti permezz ta' azzjoni aktar iffokata u kkoordinata bejn l-UE, il-PTEE u l-Istati Membri tagħhom. Oqsma ta' kooperazzjoni rikonoxxuti bħala prijoritajiet mill-PTEE jirċievu appoġġ imsaħħaħ mill-UE (eż.: il-harsien ta' servizzi ta' bijodiversità u ekosistema, riċerka u innovazzjoni).

Taht l-opzjoni ta' politika 2, l-UE tappoġġa l-PTEE biex jindirizzaw kwistjonijiet sensittivi li jimminaw l-iżvilupp sostenibbli tagħhom, bħat-tibdil fil-klima li ma jistgħux jindirizzawha wahdehom. Għal dawn l-isfidi, it-territorji insulari ma jistgħux jiżviluppaw miżuri ta' suċċess wahdehom, jehtieġu jsibu msieħba u jiġu integrati f'rispons globali.

Opzjoni ta' politika 2 toffri lill-PTEE reġim modernizzat ta' kummerċ mal-UE li 1) jinvolvi regoli u oriġini mtejbja u 2) jiggarrantixxi trattament għall-kummerċ fis-servizzi u stabbiliment li ma jkunux anqas favorevoli minn dak mogħti mill-UE lil imsieħba terzi, li mhuwiex il-każ taht il-qafas attwali.

L-opzjoni ta' politika 2 tkun konsistenti ma' Parti Erbgha tat-TFUE u l-Preambolu tiegħu. Din issarraff ukoll l-orjentazzjonijiet politiċi tal-Kunsill tal-UE fuq it-tliet objettivi tal-kompetittività, resiljenza u kooperazzjoni. Taht l-opzjoni ta' politika 2, il-qafas tal-assocjazzjoni jqis l-iżviluppi reċenti fil-politika u tiehu stokk tad-diskussjonijiet li haġġu fl-aħħar deċennju. Taht din l-opzjoni tiġi żgurata u tissaħħaħ il-koerenza politika. L-impatti soċjali, ekonomiċi u ambjentali jkunu aktar pożittivi milli taht l-opzjoni 1.

L-opzjoni ta' politika 2, għandha tirrifletti aħjar il-kunċett ta' interess reċiproku milli huwa l-każ bħalissa. Tippermetti l-integrazzjoni tal-prijoritajiet tal-aġenda politika tal-UE fir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-PTEE u jissaħħaħ il-valur miżjud tal-UE bħala imsieħeb globali fi kwistjonijiet globali emergenti. B'hekk, il-PTEE jkunu jistgħu jippromwovi aħjar il-valuri u l-istandards tal-UE madwar id-dinja.

6.3. Opzjoni ta' politika 3:

Bl-integrazzjoni jew l-assocjazzjoni tal-PTEE ma' ftehimiet oħra ta' kummerċ, uħud mill-objettivi tal-assocjazzjoni bejn l-UE u l-PTEE ikunu jistgħu jintlaħqu. Madankollu, dan isir 'il barra mill-assocjazzjoni bħala tali. Barra minn hekk, l-opzjoni 3 ma tistax tiġi adattata bis-siħ għall-htigijiet u r-realtajiet tal-biċċa l-kbira jew saħansitra tal-PTEE kollha. Jista' jkun hemm impatti negattivi wkoll għal l-UE nnifisha jekk ikun meħtieġ kumpens sinjifikanti sabiex il-PTEE ikunu inkorporati fi ftehimiet eżistenti. Bl-integrazzjoni tal-PTEE fi ftehimiet kummerċjali oħra il-pajjiżi u t-territorji assoċjati b'rabtiet kostituzzjonali mal-Istati Membri legalment u effettivament ma jibqgħux PTEE. Peress li l-implimentazzjoni ta' opzjoni ta' politika 3 tista' twassal biex l-UE jkollha tfassal u ssib soluzzjonijiet għat-twaqqif ta' tipi

differenti ta' relazzjonijiet ma' kull wiehded mill-PTEE, il-proċess legali jkunu kumplikati ħafna u jkun iridu jiġi ripetutu għal kull PTEE. X'aktarx dan iżid il-konfużjoni fir-rigward l-istatus tagħhom u dak u tal-abitanti wkoll. Ċerti regoli li bħalissa jinsabu jew qed jiġu kkunsidrati fil-ftehimiet differenti jistgħu ma japplikawx għall-abitanti tal-PTEE sal-punt li huma ċittadini tal-UE.

6.4. Koerenza

It-tliet opzjonijiet ta' politika huma koerenti ma' Parti IV tat-TFUE.

L-opzjonijiet ta' politika 2 u 3 jippermettu konsistenza mal-aġendi politiċi u l-prijoritajiet politiċi li ħarġu f'dawn l-aħħar għaxar snin, filwaqt li l-opzjoni politika 1 ma talineax l-assoċjazzjoni ma' dawn żviluppi tal-aħħar u ma tintegrax bis-siġh it-tliet objettivi ċentrali tal-kompetittività, resiljenza u kooperazzjoni li ġew proposti mill-Kummissjoni u approvati politiquement mill-Kunsill tal-UE (ara taqsima 1.3 hawn fuq).

6.5. Effikaċja

L-opzjoni ta' politika 1 ma tippermettix definizzjoni tal-għanijiet u l-objettivi f'konformità mal-prijoritajiet politiċi definiti mill-Kummissjoni fil-Komunikazzjoni tagħha⁹ dwar elementi għal shubija ġdida bejn l-UE u l-PTEE u approvata mill-Kunsill¹⁰. Tabilhaqq, l-opzjoni ta' politika 1 ma tipprevedix ir-reviżjoni tad-Deċiżjoni ta' Assoċjazzjoni sabiex jiġu integrati l-isfidi l-ġodda ffaċċjati kemm mill-UE kif ukoll mill-PTEE. Barra minn hekk, l-inabilità tal-OAD li tqis il-bidliet fil-kuntest ta' ftehimiet ta' kummerċ tal-UE ma' msieħba terzi, tnaqqas il-kapaċità taht l-opzjoni 1 għall-UE biex tilhaq il-mira ta' qafas modernizzat tal-UE-PTEE.

Għall-kuntrarju, l-opzjoni ta' politika 2 tipproponi r-reviżjoni tal-qafas tal-assoċjazzjoni u għalhekk tiegħu kont siġh tal-iskop u l-objettivi tal-assoċjazzjoni kif definiti fil-Parti IV tat-TFUE, tal-prijoritajiet politiċi li ħarġu mill-2001 kif ukoll tat-tliet objettivi ċentrali tal-kompetittività, resiljenza u kooperazzjoni. Dan jippermetti kooperazzjoni eqreb fuq kwistjonijiet ambjentali u l-klimatiċi, b'mod li jinholqu sinerġiji u għalhekk tiżdied ir-reziljenza ambjentali tal-PTEE b' impatt pożittiv fuq l-iżvilupp ekonomiku u soċjali tagħhom u fuq iż-żieda fil-kompetittività.

L-opzjoni ta' politika 3 teoretikament tippermetti l-provvident ta' rispons "imfassal" għall-PTEE fil-qasam tal-kummerċ iżda tonqos milli tistabbilixxi qafas komprensiv għal shubija holistika bejn l-UE u l-PTEEs kollha.

6.6. Effiċjenza

Kif imsemmi fuq, il-Kummissjoni indikat l-intenzjoni tagħha li tipproponi l-modernizzazzjoni tal-assoċjazzjoni UE-PTEE . F'dak ir-rigward, l-opzjoni ta' politika 1 ma tidhirx li tikkostitwixxu l-aktar deċiżjoni xierqa. Tabilhaqq, l-opzjoni 1 mhix tindirizza b'mod effiċjenti l-htieġa li tiġġedded is-shubija bejn l-PTEEs u l-UE peress li tonqos milli tiegħu in konsiderazzjoni l-liberalizzazzjoni kontinwa tal-kummerċ internazzjonali, il-potenzjal ta' l-PTEEs bħala proponenti tal-valuri tal-UE jew il-hila ta' identifikazzjoni ta' oqsma ta' interess reċiproku u li tingħata attenzjoni speċjali f'oqsma bħall-ambjent u l-integrazzjoni reġjonali.

⁹ COM(2009) 623 finali tat-6 ta' Novembru 2009

¹⁰ Il-konkluzjonijiet tal-Kunsill 17801/09 tat-22 ta' Diċembru 2009 dwar ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-PTEE

L-opzjoni ta' politika 2 tipprovdi l-aktar rispons xieraq għall-impenn tal-Kummissjoni biex tipproponi qafas modernizzat tal-assoċjazzjoni bejn l-UE u l-PTEEs. Barra minn hekk, l-opzjoni ta' politika 2 tiffissa rekwiżiti u proċeduri aktar flessibbli u ħfief fil-qasam tar-relazzjonijiet kummerċjali.

L-effiċjenza tal-opzjoni ta' politika 3 tista' tintlaqat mill-koeżistenza ta' żewġ oqfsa paralleli ta' kooperazzjoni (ir-relazzjonijiet ta' kummerċ skont l-EPA jew l-FTA fuq naħa u l-OAD għal oqsma oħra min-naħa l-oħra), għaliex tpoġġi aktar piż amministrattiv. Biex titpoġġa fis-seħh ikun hemm proċess tqil u kumpless li jolqot lill-PTEE, l-Istati Membri tagħhom, l-imsieħba kummerċjali tal-UE u fuq l-UE innifisha bl-istess mod. Dawn l-iżvantaggi x'aktarx ikollhom effett ta' kost fuq in-nefqa amministrattiva kemm għall-UE kif ukoll għall-PTEE.

7. L-OPZJONI PPREFERITA

Fuq il-bażi tal-analiżi u l-paragun tal-opzjonijiet ta' politika differenti, **l-opzjoni 2** hi **l-opzjoni ppreferita** peress li tirrifletti l-aħjar:

- (a) l-ambizzjoni komuni bejn il-Kummissjoni Ewropea, il-PTEE, l-Istati Membri tagħhom u l-UE sabiex wiehed jerga' jevalwa u jirrevedi l-assoċjazzjoni bejn l-UE u l-PTEE, u biex tiġi stabbilita shubija aktar reċiproka, ibbazata fuq interessi reċiproci u li tikkunsidra d-diversi sfidi li jiffaċċjaw il-PTEE;
- (b) l-iskop u l-għanijiet ġenerali tal-assoċjazzjoni UE-PTEE kif stabbiliti fil-Parti Erbgha tat-TFUE dwar ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-PTEEs;
- (c) l-oġġettivi speċifiċi tal-qafas ta' assoċjazzjoni li jmiss definit hawn fuq.

L-opzjoni 2 għalhekk twassal għall-immodernizzar u l-allineament tal-OAD mal-qafas kurrenti ta' politika tal-UE. Sussegwentement, l-opzjoni 2 tippermetti ikkfukar aħjar fuq it-tliet pilastri tal-iżvilupp sostenibbli (ekonomiku, soċjali u ambjentali) u li tingħata aktar enfasi fuq il-prijoritajiet politiċi internazzjonali, bħalma huma t-tibdil fil-klima, l-ambjent u l-enerġija, li tfaċċaw fl-aħħar għaxar snin.

Dwar regoli tal-kummerċ, l-opzjoni 2 tippermetti lill-PTEE biex ikomplu jagħtu aċċess ħieles mid-dazju u l-kwoti għas-suq tal-UE u fl-istess hin (kuntrarju għal opzjoni 1) biex jiġu introdotti kundizzjonijiet imtejba li skonthom il-PTEE jaċċessaw is-suq. Barra minn hekk, taħt l-opzjoni 2 huwa propost li jiġu riveduti l-arrangamenti għall-kummerċ fis-servizzi u l-istabbiliment u l-PTEE jingħataw it-trattament tal-"Aktor Nazzjon Iffavorit", fejn bhalissa huma jirċievu biss trattament ta' pajjiżi terzi bażiċi (jiġifieri l-GATS).

Dwar l-għajnuna finanzjarja, l-opzjoni 2 tissuggerixxi ż-żieda fis-sehem tal-allokazzjoni reġjonali fi ħdan l-allokazzjoni finanzjarja totali riżervata għall-PTEE matul il-perijodu 2014-2020. Dan ikun jippermetti appoġġ finanzjarju għall-isforzi tal-PTEE biex jindirizzaw kwistjonijiet li feġġew fl-aħħar għaxar snin, u li huma ta' interess komuni għall-PTE kollha u għall-UE. B'mod parallel, l-opzjoni 2 se tissodisfa l-oġġettiv għal kooperazzjoni mtejba bejn il-PTEE u imsieħba ġirien tagħhom kif ukoll l-oġġettiv immirat lejn it-twessigh tal-isfera tal-influenza tal-UE permezz tal-PTEE u biex tiġi promossa l-aġenda politika tal-UE bħala attur globali.

8. MONITORAĠĠ U EVALWAZZJONI

Id-Deciżjoni tal-Assoċjazzjoni Barranija hi l-att leġislattiv li bih tal-Kunsill jistabbilixxi l-qafas legali tal-assoċjazzjoni tal-PTEE mal-UE. Huwa min-natura tiegħu test li jiddefinixxi ir-relazzjonijiet esterni tal-UE ma' dawn il-pajjiżi u t-territorji u bħala tali, l-implimentazzjoni tiegħu ma tistax tiġi evalwata permezz ta' indikaturi ewlenin.

Safejn għandha x'taqsam il-koperazzjoni ffinanzjata tal-UE, l-effikaċja tal-assoċjazzjoni se tkun immonitorjata permezz ta' awditjar u evalwazzjonijiet. Id-disposizzjonijiet dettaljati għal dan il-monitoraġġ se jiġu stabbiliti f'Regolament tal-Kummissjoni li jimplimenta d-Deciżjoni tal-Kunsill. Indikaturi ta' input u output se jiġu definiti fil-qafas ta' kull programm mal-koperazzjoni ffinanzjata mill-UE li se jiġi konklużi bejn il-Kummissjoni u kull PTEE. Dawn l-evalwazzjonijiet se jkunu konformi mad-dispożizzjonijiet li se jikkonċernaw l-implimentazzjoni tal-11-il-FEŻ.